(*on* 251); **Aiv** non-origination as yet (implying future origination) न चानुत्पत्तिरुत्पत्तेः प्रागभावो बुद्धेः केनचिज्जन्यते Kāśi. iii. 209. 12 (*on* 5(8). 44); न हि दोषापाये प्रवृत्त्यपायः ··· अपायो ध्वंसः किं त्वनुत्पत्तिः सा च प्रागभाव एव Upask. 12. 1 (*on* i. 1.4); अनुत्पत्तौ प्रागभावत्वसिद्धेः SiddhaTa. 25.26; न च परिपालनस्य प्रतियोग्यनुत्पत्तिरूपस्य फलत्वम्, अनुत्पत्तेः उत्पत्तिप्रागभावरूपाया अजन्यत्वेन तदयोगात् MīmāKau. ii. 106.5 (*on* ii. 4.2); तस्यैवानुत्पत्तिर्भविष्यत्वम् VaiyāBhū. 74. 11 (*on* 22); **Bi** non-application or non-appearance (of grammatical elements during the process of word-formation) कृष्यादिषु चानुत्पत्तिर्नानाक्रियाणां कृष्यर्थत्वात् Vār. 3 *on* P. iii. 1. 26; अनुत्पत्ताबुत्तरपदस्य च वावचनम् Vār. 3 *on* P. v. 2. 12; तत्र प्रत्ययलोपे शास्त्रतोऽर्थतश्च प्रसक्तोच्चारणस्य लोपविधानेन तस्य तस्मिन् विषयेऽनुत्पत्तेरेवान्वाख्यानं प्रत्ययलक्षणार्थमिति बोध्यम् LaŚabdeŚe. i. 86.9; i. 13.10; i. 529.19; **Bii** absence of originative injunction अनुत्पत्तौ तु कालः स्यात् प्रयोजनेन संबन्धात् MīmāSū. iv. 3. 36; या त्वनुत्पत्तिस्तेषु गम्यते, तत्र, एकस्य कर्मभेदात्, इत्येवमप्यवकल्पते ŚābaBh. 1093 9 (*on* iii. 7.29); **Biii** non-appearance, non-functioning प्रत्यक्षादेरनुत्पत्तिः प्रमाणाभाव उच्यते ŚlokaVār. 5(8).11 (475. 5); TattvSaṁ. 1649; नास्तित्वं च प्रमाणानामनुत्पत्त्यैव गम्यते PrakaPañ. 107.15; प्रत्यक्षादीनामनुत्पत्तिरभावाख्यं प्रमाणं मीमांसकैरभिधीयते TarkBhā.(Mo.) 7.4; प्रत्यक्षादेरर्थापत्तिपर्यन्तस्य यथाविषयमनुत्पत्तिः अभावप्रमाणस्य लक्षणम् YuktiSneha. 86. 29 (*on* i. 1.5); **C** non-manifestation, prevention पीडनानामनुत्पत्ता- (? त्तौ) उत्पन्नानां च वारणे। यतेत देशवृद्ध्यर्थं नाशे च स्तम्भसङ्गयोः ArthŚā. iii. 34.1 (8. 4); वेगनिग्रहजा रोगा ये ···। इच्छंस्तेषामनुत्पत्तिं वेगानेतान्न धारयेत् CaraS. i. 7.25; विधिरेष विकाराणामनुत्पत्तौ निदर्शितः CaraS. i. 7.50; i. 28.31 (1922 Ed.); (रोगाणाम्) अनुत्पत्त्यै समासेन विधिरेष प्रदर्शितः AṣṭāSaṁ. i. 20.15 (1. 5); AṣṭāHṛ. i. 4. 34; **D** one of the varieties of Jāti, a clincher (*lit.* non-effectuation) अनुत्पत्तिश्च संशयः।··· नित्यानित्याश्च जातयः SarvaSiSaṁ. 6.37; SyādvāMañ. 10(117); अनुत्पत्त्या प्रत्यवस्थानमनुत्पत्तिसमा जातिः PramāMī. 61. 1 (*on* ii. 1. 29) [failure, non-production, MW.; APTE]

अनुत्पत्ति (an-utpatti) *adj.* devoid of origination or birth नेदमेव नित्यलक्षणं ध्रुवं कूटस्थमविचाल्यनपायोपजनविकार्यनुत्पत्त्यवृद्ध्यव्ययय़ोगि यत्तन्नित्यम् MahāBh. i. 7.21 (*on* i. 1. 0); वासुदेवो ह्यनुत्पत्तिरयोनिजः।··· तेजसामोहयज्जगत् BhaviP. 318B.24 (*on* ii(1). 2. 7); अनादिरनुत्पत्तिरात्मा न ह्यस्यान्तरात्मनः संभूतिः कारणमस्ति Aparā. 994. 22 (*on* 3. 124) [not (yet) produced, MW.; APTE]

अनुत्पत्तिक (anutpatti-ka) *adj.* [*f.* -ī] having no origination द्वात्रिंशतेश्च देवपुत्रसहस्राणां पूर्वपरिकर्मकृतानामनुत्पत्तिकेषु धर्मेषु क्षान्तिप्रतिलम्भोऽभूत् LaliVi 4. 0(106); बोधिसत्त्वा बोधिचित्तान्युत्पाद्य अनुत्पत्तिकीं धर्मक्षान्तिं प्रतिलभ्य अनुत्तरां सम्यक्संबोधिमभिसंबुध्यन्ते SaddhaPuṇ. 92.30.

अनुत्पत्तिकत्व (anutpattika-tva) *n.* **i** the state of being devoid of origination आब्रह्मस्तम्बपर्यन्तं पुरुषवत् व्याप्य प्रधानमवस्थितम्।··· अलिङ्गमनुत्पत्तिकत्वात् MāṭhVṛ. 19. 16 (*on* 10); **ii** the state of being that which has not arisen ज्ञानस्य नित्यत्वेनानुत्पत्तिकत्वात् इन्द्रियनैरपेक्ष्यं स्यात् ŚrutaPra. iA. 160.21 (*on* i. 1.1)

अनुत्पत्तिकधर्मक्षान्ति (anutpattikadharma-kṣānti) *f.* intellectual receptivity to the truth that states of existence have no origination अनुत्पत्तिकधर्मक्षान्ति(? न्तिर्)धर्मालोकमुखं व्याकरणप्रतिलम्भाय संवर्तते LaliVi. 4.0(98); 27.0(37); अष्टषष्टिगङ्गानदीवालुकासमानां बोधिसत्त्वकोटीनयुतशतसहस्राणामनुत्पत्तिकधर्मक्षान्तिरुत्पन्ना SaddhaPuṇ. 196.5; 161.30; 249. 15; अनुत्पत्तिकधर्मक्षान्तिकुले जनकौ ··· बोधिसत्त्वानां जन्मभूमिः GaṇḍVyū. 416. 32; बोधिपरिपूर्णार्थम् ··· कायवाङ्मनस्कर्म प्रवर्तते सुपरिशोधितमनुत्पत्तिकधर्मक्षान्त्यावभासितम् BodhiBhū. 237. 25; 243. 10; भगवांस्तस्यां वेलायां लङ्काधिपतेरनुत्पत्तिकधर्मक्षान्त्यधिगतं विदित्वा ··· पुनरप्यात्मानम् ··· दर्शयति स्म LaṅkāSū. 1. 43(32) (6.3); 4.0(49) (28.17); अष्टास्वनुत्पत्तिधर्मेषु क्षान्तिरनुत्पत्तिकधर्मक्षान्तिः MaYānaSū. 68.7 (11.52); 17. 5 (4. 20); अनारम्बणा मैत्री अनुत्पत्तिकधर्मक्षान्तिप्रतिलब्धानां बोधिसत्त्वानाम् ŚikṣāSa. 212. 13 [DBHS.]

अनुत्पत्तितस् (anutpatti-tas) *adv.* due to non-origination वाच्ये वाचकशक्तिमिच्छति भवान्नान्यत्र तत्र श्रुतेरप्रामाण्यमिति स्फुटं तव भवेद् बुद्धेरनुत्पत्तितः SaṁkṣeŚā. 1. 351 (i. 260. 16)

अनुत्पत्तिदर्शन (anutpatti-darśana) *n.* perception of non-emergence कोऽसौ वस्तुविरोधस्तावत्, किं ज्ञानस्य यज्ञादिभिस्साधयितुमशक्यत्वम्।··· यज्ञादिसंनिधावप्यनुत्पत्तिदर्शनात् ŚatDū. 63. 28; न ह्येकं कारणं कार्यद्वयं नोत्पादयति ··· एककार्यतावच्छेदकावच्छिन्नोत्पत्तौ तदवच्छिन्नान्तरस्यानुत्पत्तिदर्शनात् BhāṭṭDī. ii. 130.15 (*on* iv. 3.9)

अनुत्पत्तिदशा (anutpatti-daśā) *f.* stage of non-origination न चानुपलब्धिः स्वभावतो दुष्टा, नाप्यधिकारग्रहणं प्रतियोगिस्मरणं वा स्वभावतो दुष्टम्, अनुत्पत्तिदशायामनुत्पत्तेः NyāyKuA. ii(1). 241. 4.

अनुत्पत्तिधर्म (anutpatti-dharma) *adj.* [*f.* -ā] **i** having the truth or law of non-origination संक्लेशेऽथ विशेषे क्षान्तिरनुत्पत्तिधर्मोक्ता MaYānaSū. 68. 6 (11. 52); सन्ति ते धर्मा येषां प्रतिसंख्यानिरोध एव लभ्यते ···। सन्ति येषामप्रतिसंख्यानिरोध एव ···। सन्ति ते येषामुभयम्। तद्यथा सास्रवाणामनुत्पत्तिधर्माणाम् AbhidhKoBh. 4. 18 (*on* 1. 6); **ii** having the property of non-origination योऽयं ज्ञाता ज्ञातव्यमर्थं जानाति तं तत्त्वतो जानीयेयमिति किमुत्पत्तिधर्मकोऽथानुत्पत्तिधर्मः NyāyVār. 143. 17 (*on* i. 1.40); *m.* truth of non-origination अष्टास्वनुत्पत्तिधर्मेषु क्षान्तिरनुत्पत्तिकधर्मक्षान्तिः MaYānaSū. 68. 7 (11.52)

अनुत्पत्तिधर्मक (anutpattidharma-ka) *adj.* **i** having the truth or law of non-origination अभिसमयान्त्याख्यं तदानुत्पत्तिधर्मकम् AbhidhK. 7. 21; मनस्त्वनुत्पत्तिधर्मकमेव तत्सभागम् AbhidhKoBh. 28.6 (*on* 1.39); **ii** not having the nature of origination अनुत्पत्तिधर्मकं नित्यं यथा आत्मादि द्रव्यम् NyāyBh. 47.2 (*on* i. 1. 35); न च तथानुत्पत्तिधर्मकः शब्दः NyāyBh. 50. 8 (*on* i. 1.39); अनुत्पत्तिधर्मकेनानेन (तत्त्वज्ञानेन) भवितव्यमिति य ऊहः स तर्कः NyāyVār. 143. 18 (*on* i. 1.40); नित्यमेव शरीरादि अनुत्पत्तिधर्मकमिति प्रत्यक्षविरुद्धम् NyāyMañ. ii. 74. 4; अनुत्पत्तिधर्मकमात्मादि द्रव्यं नित्यं दृष्टम् Kāśi. ii. 39.21 (*on* 5(2). 26); अनुत्पत्तिधर्मकाणामपि निवृत्तिप्रसङ्गः TātpaṬ.(Vā.) 636.12 (*on* iv. 1.68)

अनुत्पत्तिधर्मकत्व (anutpattidharmaka-tva) *n.* the state of not having the nature of origination or birth अनुत्पत्तिधर्मकत्वप्रतिषेधेनोत्पत्तिधर्मकत्वमुपसंह्रियते Kāśi. ii. 39. 27 (*on* 5(2).26); प्रागुत्पत्तेरिति।··· प्रागिति विशेषणमनर्थकम्। उत्पत्तेरभावे सदैवानुत्पत्तिधर्मकत्वात् TātpaṬ.(Vā.) 679.25 (*on* v. 1. 13); संसर्गितया निषेध इति येयं तृतीया सा ··· कारकभेदे वा करणादौ। ··· न संभवति। अत्यन्तनिषेधस्यानुत्पत्तिधर्मकत्वात् KhaṇḍanKhā. 373.22.

अनुत्पत्तिधर्मक्षान्ति (anutpattidharma-kṣānti) *f.* intellectual receptivity to the truth that states of existence have no origination अनुत्पादादयः सिद्धा भवन्ति। अनुत्पत्तिधर्मक्षान्तिपर्येष्टावार्या MaYānaSū. 68.4 (11. 50)

अनुत्पत्तिधर्मता (anutpattidharma-tā) *f.* the state of having the truth of non-origination किंधातुकं पृथग्जनत्वम्। त्रिधातुकमित्येके।···अथ पुनरनुत्पत्तिधर्मतां तदापन्नमिति कृत्वा त्रैधातुकं तद् विहीयते Sphuṭā. ii. 75.16 (*on* 2.40)

अनुत्पत्तिधर्मत्व (anutpattidharma-tva) *n.* the state of having the truth of non-origination अज्ञानं हि ··· अन्धकारम्। तच्च भगवतो बुद्धस्य प्रतिपक्षलाभेन ··· पुनरनुत्पत्तिधर्मत्वाद्धतम् AbhidhKoBh. 1.11 (*on* 1.1); Sphuṭā. i. 5.4 (*on* 1.1); अत्यन्तविघ्नितोत्पादत्वादेषामनुत्पत्तिधर्मत्वम् Sphuṭā. i. 20.26 (*on* 1.6); i. 21.12 (*on* 1.7)

अनुत्पत्तिधर्मन् (anutpatti-dharman) *adj.* **i** having the property of not coming into existence अनुत्पत्तिधर्मा पुरुष इति उत्पत्तिधर्मस्याभावमात्रमवगम्यते न पुरुषान्वयी धर्मः YogBh. 15.4 (*on* 1.9); **ii** having the truth of non-origination उत्पत्तिधर्मेभ्यो येऽन्ये तत्सदृशाश्च धर्मास्तेऽनुत्पत्तिधर्माणः Sphuṭā. i. 21.9 (*on* 1. 6)

अनुत्पत्तिधर्मिन् (anutpattidharm-in) *adj.* having the truth or law of not coming into existence चक्षुः काश्मीराणां चतुर्विधम्। यद् दृष्ट्वा रूपाणि निरुद्धं निरुध्यते निरोत्स्यते वा यच्चानुत्पत्तिधर्मि AbhidhKoBh. 28. 5 (*on* 1. 39)

अनुत्पत्तिनित्यत्वश्रुति (anutpattinityatva-śruti) *f.* scriptural text regarding non-origination and eternality यथा जीवोऽनुत्पत्तिनित्यत्वश्रुतेर्नोत्पद्यते तथेन्द्रियाण्यपि VedāntSā.(Rā.) 223. 4 (*on* ii. 4. 1)

अनुत्पत्तिनियत (anutpatti-niyata) *adj.* invariably concomitant with non origination (°प्रतिबन्धकाज्ञाननिवर्तनयोग्यत्वस्य) प्रतिबन्धकेति। अनुत्पत्तिनियतेत्यर्थः GuruCandr. ii. 135. 13.

अनुत्पत्तिपर (an-utpattipara) *adj.* not intended for referring to the originative injunction यागं हि फले विदधत् प्रत्ययो न विप्रकृष्यते। न चानुत्पत्तिपरः सन्नुत्पत्तिमपि कल्पयिष्यति TantrVā. 566.21 (*on* ii. 2. 27)

अनुत्पत्तिपरत्व (anutpattipara-tva) *n.* the state of not being intended for origination 'आप एवेदमग्र आसीत्' इति वाक्यस्य ··· अपामनुत्पत्तिपरत्वाप्रतीतेः पूर्वपक्षानुदयादिदमयुक्तम् ŚrutaPra. ii. 354.1 (*on* ii. 3. 17)

अनुत्पत्तिप्रसङ्ग (anutpatti-prasaṅga) *m.* **i** undesired contingency of non-arising द्वित्वविनाशे तदपेक्षस्य द्वे द्रव्ये इति द्रव्यज्ञानस्यानुत्पत्तिप्रसङ्गः PadārthaSaṁ. 112.15; प्राथमिकस्वरूपज्ञानाभावे विशिष्टज्ञानस्यानुत्पत्तिप्रसङ्गात् ŚatDū. 83. 13; एकज्ञानसंबन्धेऽपि विरोधप्रसङ्गेन प्रत्यभिज्ञास्वरूपस्यानुत्पत्तिप्रसङ्गात्